

BOTANICKÁ ZAHŘADA HL. MĚSTA PRAHY, PRAHA-TROJA

4. 11.–7. 1. AMERICKÉ POKOJOVKY (Fata Morgana), dozvíte se, které rostliny připutovaly do našich bytů a kanceláří z tropických lesů Jižní a Střední Ameriky. (otevřeno 9–16 h)
Blíže na www.botanicka.cz

PŘEDNÁŠKY NA SKALCE (ÚS PRAHA)

6. 1. PLODOVÁ ZELENINA

(Ing. Jan Prášil, SEMO)

20. 1. ŘEZ OVOCNÝCH DŘEVIN

(doc. Josef Sus, ČZU)

3. 2. TRVALKY A OKRASNÉ KEŘE

(Ing. Ivan Dvořák, ČZS)

17. 2. VYUŽITÍ PŘÍPRAVKŮ ATLANTICA, botanických extraktů a dusíkatého vápna v zahrádkářské praxi (Ing. Josef Balda, Fertistav)

Přednášky se konají vždy v sobotu od 9 do 14 h v sále Vzorové ZO ČZS „Na Skalce“ v Praze 10, Přetlucká 130.

ÚR ČZS RAKOVNÍK CYKLUS PŘEDNÁŠEK

„PORADÍME, POSLOUŽÍME...“

8. 1. ÚSPORNÉ ZAVLAŽOVACÍ SYSTÉMY, HOSPODAŘENÍ S VODOU (Ing. J. Požár)

NETRADIČNÍ OVOCE – aktinidie, aronie, jeřáb, oskeruše, bez černý,...

(Ing. V. Vohralík, Ing. F. Pazdera)

22. 1. VERMIKOMPOSTOVÁNÍ V ZAHŘADĚ (Ing. F. Pazdera)

LILIE NA ZAHŘADCE (J. Hloušek)

5. 2. NOVINKY V SORTIMENTU PŘÍPRAVKŮ NA OCHRANU ROSTLIN (Ing. P. Born – ÚKZÚZ)

ROSTLINOLÉKAŘSKÝ PORTÁL PRO ZAHŘÁDKÁŘE (Ing. F. Pazdera)

Přednášky se konají v SZeŠ Rakovník (1. patro - třída 4. CH) od 14,30 do 16,30 h, změna programu, termínu a místa konání vyhrazena.

Metodika výzkumníků z Masarykovy univerzity hodnotí přínos zahrádkářských osad pro město

Zelené plíce města, ráj zahrádkářů, ale i nedobytná pevnost, slum či ráj bezdomovců – s těmito a dalšími označeními zahrádkářských osad se můžeme setkat v médiích, na internetu i u lidí ve svém okolí. Různorodost přirovnání odráží komplikovanost současné situace, kdy mnohé osady čelí snahám o omezení nájmu – často lukrativních – pozemků nebo přímo hrozbě likvidace a zastavení uvolněného prostoru. Pokud zahrádkáři a další zastánci těchto malebných lokalit odůvodňují zájem na jejich zachování tradicí, vynaloženou prací či individuálním rekreačním přínosem, není jejich pozice jednoduchá. Jde totiž o argumenty velmi subjektivní. Upozorňování na výlučnost zahrádkářských osad může dokonce posílit snahu o uvolnění tohoto prostoru pro využití širší skupinou obyvatel. Městské samosprávy se proto při územním plánování nacházejí v nelehké situaci – postrádají nástroj, který by existenci zahrádkářských osad posoudil z všeobecné perspektivy a na základě jiných než subjektivním pohledem zatížených, často vyhraněných a emotivních, kritérií. K nápravě současného stavu vznikl na Fakultě sociálních studií brněnské Masarykovy univerzity projekt „Vývoj metodiky pro hodnocení městských produkčních a zahradních ploch“. Jeho hlavním výstupem se na začátku roku 2018 stane nástroj, který pomůže hodnotu těchto území nově

uchopit a usnadní tak rozhodování o jejich využití. Metodika, certifikovaná Ministerstvem životního prostředí, bude sloužit samosprávám měst, odborné veřejnosti, ale i samotným zahrádkářům, zejména organizovaným v rámci ZO ČSZ. Nová metodika hodnotí zahrádkářské osady ze tří hledisek – urbanistického, socioekonomického a ekologického. V každém z okruhů obsahuje bodově ohodnocené ukazatele. Díky tomu je možno mezi sebou porovnávat aktuální stav lokalit v rámci příslušného katastrálního území, případně mohou jejich uživatelé přijímat opatření, která celkové bodové hodnocení zvýší. V urbanistické části se hodnotí postavení lokality v územním plánu, forma uživatelského vztahu, dopravní dostupnost (preferovány jsou ekologicky šetrné způsoby dopravy), zásobování vodou a elektřinou, výskyt záplavového území či infrastruktura vybudovaná a sdílená členy organizace. Obzvláště se cení, plní-li osady městotvornou funkci, tedy pokud oživují prostor, který by jinak zůstal nevyužit – například jsou-li v blízkosti železniční trati. Zahrádkové lokality tvoří významnou součást městského prostředí, z toho důvodu jsou negativně hodnoceny developerské tlaky, vedoucí k zastavení území. V oblasti socioekonomické je zohledněn vnitřní život osady a míra její otevřenosti vůči okolí. Hodnotí se vývoj a funkčnost členské základny, spolkové akce i akce

pro školy či veřejnost, využití společných zařízení organizace i vztahy s obcí. Nelze pominout, že vedle stále častějšího rekreačního využití představují zahrádky plochu určenou k samozásobitelské produkci. Tato funkce by měla být zachována i nadále, proto metodika hodnotí intenzitu produkčního využití ploch či zastoupení ovocných stromů a keřů. V ekonomické části je rovněž sledován způsob využití výpěstků, jejich případné sdílení či výměna, anebo dělení se o zahradní mechanizaci pořízenou spolkem. Třetí část metodiky hodnotí přínosy zahrádek pro životní prostředí. Řada evropských měst – včetně českých – připravuje opatření pro adaptaci na měnící se klima. Plochy zahrad se mohou stát významným pomocníkem těchto snah jakožto součást takzvané „zelené infrastruktury“. Bohatá vegetace stromů a keřů přispívá ke zvýšenému odpařování vláh a tím i k ochlazení městského prostředí. Správně obdělávaná půda zkvalitňovaná kompostem zase umožňuje vyšší zasakování srážek, čímž ji lze zařadit i do takzvané „modré infrastruktury“. V porovnání s parky se v zahrádkářských lokalitách rovněž vyskytuje vyšší druhová rozmanitost jak dřevin a bylin, tak živočichů na ně navázaných. Také toto metodika zohledňuje, aniž by kladla nároky na detailní určování vysokého počtu druhů, jež je pro laika obtížné. Tvůrci metodiky vycházeli z terénního výzkumu, realizovaného v Brně a Moravskoslezském kraji, inspirovali se však také řadou zahraničních studií. Podobné situaci jako u nás totiž čelí nejen zahrádkáři ze sousedních zemí, ale i ze států tak odlišných jako Řecko, Portugalsko, Turecko, Norsko, Estonsko či Malta. Tam všude se projevuje snaha využívat tradičních ploch zahrádek pro výstavbu. Podobně zřetelné jsou v těchto zemích zájem části mladých

lidí o trávení volného času na zahrádkách a o produkci vlastních potravin, stejně jako měnící se požadavky starší generace zahrádkářů. Objevují se tlaky na zpřístupňování dosud spíše uzavřených lokalit či trend zakládání nových, zcela otevřených komunitních zahrad. Vystává proto potřeba přesvědčivých zdůvodnění přínosu zahrádek nejen pro jejich uživatele, ale pro celý městský organismus. Argumenty již často existují, v případě socioekonomických a ekologických ukazatelů však

zůstávají nepojmenovány či neoceněny, na rozdíl od lehce vyčíslitelné hodnoty pozemků pro výstavbu. Tento nedostatek se metodika snaží řešit. Příznivému hodnocení funkce zahrádkářských osad ve městě však mohou pomoci i sami zahrádkáři. Například snahou nezanebdávat péči o své zahrady, otevřeností k okolí, instalací laviček, spoluprací se školami anebo vyšší prostupností osad. Svou činnost mohou zahrádkáři popularizovat nejen formou běžných podzimních

výstav, ale také prostřednictvím dnů otevřených dveří, místních médií, internetu a sociálních sítí. Zdařilých příkladů je celá řada. Potěšitelná je například prezentace některých ZO prostřednictvím hlavní internetové stránky ČZS, samostatné internetové stránky zahrádkářů okresu Karviná nebo facebooková prezentace brněnské ZO Malina.

Zbyněk Ulčák, Vojtěch Pelikán
Foto D. Auf

Územní plán a jak ho ovlivnit

Hlavní město ročně projedná stovky změn územního plánu. Na jaře roku 2018 by do projednávání měl vstoupit také návrh zcela nového územního plánu (tzv. Metropolitní plán). Územní plán je zásadním podkladem pro rozhodování o změnách v území. I proto je pro komunitu zahrádkářů důležitý.

Územní plán (ÚP) je dohoda o území. O tom, jak se má město rozvíjet, kde se stavět smí a kde nesmí, jak to smí být velké a za jakých podmínek se tak může stát. Jde o dokument, který se průběžně mění a upravuje. Je proto vhodné mít základní informace o tom, jak se plán a jeho změny připravují a jak jej může jednotlivec či spolek ovlivnit.

VŠECHNY DŮLEŽITÉ INFORMACE JSOU NA WEBU

Platný územní plán se nejlépe prohlídne na adrese mpp.praha.eu/app/map/Vykresy-UP/index.html. Webová stránka umožňuje vyhledávat podle adresy, parcelního čísla pozemku či podle čísla změny územního plánu. Je to prozatím nejlepší pomůcka pro monitoring právě probíhajících změn a kontrolu platného stavu. Zda se v daném území pořizuje nějaká změna územního plánu, lze zjistit i proklikem na příslušné místo v této mapě. Webová stránka má i svoji mobilní aplikaci ke stažení s názvem „ÚP Praha“. Ne příliš přehledný seznam projednávaných změn územního plánu najdete na stránkách Odboru územního rozvoje hlavního města Prahy: http://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/magistrat/odbory/odbor_uzemniho_rozvoje/uzemni_planovani/zmeny_uzemniho_planu/index.html. Stejně tak zde najdete i schéma celého procesu pořizování změny platného územního plánu. Takovým procesem bude probíhat i pořizování celého nového územního plánu (tzv. Metropolitního plánu). Rozhodne-li se město nebo vlastník pozemku požádat o změnu územního plánu, úřad musí o všech důležitých úkonech spojených s procesem pořízení změny informovat občany na své úřední desce. Pokud potřebujete odbornou konzultaci

k obsahu některé konkrétní změny, je možné se obrátit na Odbor územního rozvoje hlavního města Prahy. Určitě je vhodné věc konzultovat také se zastupiteli dotčené městské části.

Zpracování změny územního plánu můžete iniciovat také vy, a to ve spolupráci s místním zastupitelstvem. Například když víte o pozemku, kde byste chtěli vytvořit novou osadu.

NOVÝ PLÁN CHYSTÁ VELKÉ ZMĚNY

Návrh nového územního plánu, tzv. Metropolitního plánu (MPP) je k nalezení na webu Institutu plánování a rozvoje hl. m. Prahy: <http://plan.iprpraha.cz/cs/upp-dokumentace>. Lze v něm rovněž vyhledávat podle adresy či parcelního čísla. Při prohlížení je ale nutné mít na paměti, že se nejedná o hotový návrh, a že Metropolitní plán v současnosti pod dohledem odborné magistrátní komise doznává ještě dalších změn. Podle schváleného harmonogramu by se návrh Metropolitního plánu měl dostat do prvního kola projednání s veřejností na jaře roku 2018. V této fázi (tzv. společném jednání) bude moci každý podávat připomínky. Čas na prostudování obsáhlého podkladu bude minimálně dva měsíce, již dnes však doporučujeme seznámit se s legendou a hlavní terminologií návrhu. Veřejnost může vyjádřit svůj názor k územnímu plánování také na všech zasedáních Výboru pro územní rozvoj a na všech zasedáních Zastupitelstva hl. m. Prahy v rámci interpelací. Termíny zasedání lze průběžně najít na webu Prahy.

JAK SI PŘIPRAVIT PŘIPOMÍNKU

Aby připomínka měla skutečný dopad, je vhodné zapojit do přípravy právníka nebo

územního plánovače. Odbornost a preciznost formulací včetně odůvodnění návrhu je totiž pro úřad, který připomínky vyhodnocuje, rozhodující.

Mnoho užitečných informací k problematice připomínkování územně plánovací dokumentace najdete na stránkách odborných organizací Arnika (www.arnika.org) nebo Frank Bold (www.frankbold.org). Velmi důležité je pokusit se získat na svou stranu zastupitelstvo vaší městské části, protože stanovisko podané přímo městskou částí má silnou váhu a mnohem vyšší šanci na úspěch.

DOPORUČENÍ PRO OCHRANU VAŠÍ OSADY V ÚZEMNÍM PLÁNU

- Mějte ve své komunitě člověka, který se v problematice územního plánování již vyzná anebo se rozhodne si potřebné vědomosti osvojit (není to tak těžké).
- Mějte na paměti, že odborná kvalita při připomínkování územního plánu je důležitá a nelze ji nahradit množstvím připomínek. Vyhledejte včas pomoc externího odborníka.
- Pokud zjistíte, že návrh nového územního plánu se zachováním vaší osady nepočítá, nebo víte o území, na kterém by bylo vhodné osadu nově založit, připravte si již nyní připomínku.
- Pro budoucnost osady je důležité mít podporu v místním zastupitelstvu a u vlastníka pozemku – buďte s nimi v kontaktu.
- Koordinujte se při připomínkování nového územního plánu s dalšími osadami v Praze.

Petra Kolínská
náměstkyně primátorky pro územní rozvoj a územní plán